

enterprise europe network

ABC POMOCY PUBLICZNEJ DLA MŚP

Agata Kudelska



Plan seminarium

Część I – Pojęcie i zasady udzielania pomocy publicznej w UE

1. Czym jest pomoc publiczna?
2. Warunki dopuszczalności pomocy publicznej – system regulacji pomocy publicznej na poziomie UE i krajowym
3. Podstawowe definicje związane z pomocą publiczną
4. Przykłady instrumentów pomocowych najczęściej występujących w praktyce funkcjonowania przedsiębiorstw w Polsce
5. Źródła informacji na temat pomocy publicznej

Część II – Pomoc de minimis

1. Istota i warunki udzielania pomocy de minimis
2. Definicja „jednego przedsiębiorstwa” dla celów pomocy de minimis
3. Aspekty proceduralne i obowiązki przedsiębiorcy związane z korzystaniem z pomocy de minimis

Część III – Ryzyka związane z pomocą publiczną

1. Dlaczego pomoc publiczna może stanowić dla przedsiębiorcy zagrożenie?
2. Najczęstsze błędy popełniane przez beneficjentów pomocy

Pytania i odpowiedzi

Pojęcie i zasady udzielania pomocy publicznej w UE

Pojęcie pomocy publicznej

- Punkt wyjścia – art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE):

„Z zastrzeżeniem innych postanowień przewidzianych w Traktatach, wszelka pomoc przyznawana przez Państwo Członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi.”

- Praktyka decyzyjna Komisji Europejskiej i orzecznictwo sądów europejskich
- Zawiadomienie Komisji w sprawie pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 107 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (C/2016/2946)

Pojęcie pomocy publicznej

Pomoc publiczna to wsparcie:

- **udzielone przedsiębiorstwu** (ujęcie funkcjonalne, każdy podmiot prowadzący działalność gospodarczą)
- **udzielone przez państwo lub ze środków państwowych** (przez organy administracji oraz wszelkie inne podmioty kontrolowane przez państwo lub dysponujące środkami publicznymi, w tym funduszami UE)
- **stanowiące korzyść ekonomiczną** niemożliwą do uzyskania w normalnych warunkach rynkowych (tj. bez interwencji państwa)
- **o charakterze selektywnym** (uprzywilejowanie określonego przedsiębiorstwa albo grupy przedsiębiorstw albo produkcji określonych towarów)
- **zakłócające lub grożące zakłóceniem konkurencji** oraz wpływające na wymianę handlową między państwami UE

Formy pomocy publicznej

- bezzwrotne przekazanie środków pieniężnych – dotacja
- zwolnienie, ulga podatkowa
- odroczenie terminu płatności należności, rozłożenie na raty, zaniechanie dochodzenia należności (jeżeli nie spełnia „testu prywatnego wierzyciela”)
- kredyt, pożyczka, poręczenie lub gwarancja na warunkach preferencyjnych (korzystniejszych niż rynkowe)
- dokapitalizowanie (jeżeli nie spełnia „testu prywatnego inwestora”)
- przeniesienie własności składników majątkowych (sprzedaż, wniesienie aportem do spółki) lub oddanie takich składników majątkowych do użytkowania (np. dzierżawa, najem) na preferencyjnych warunkach

Zasady dopuszczalności pomocy publicznej

- Generalny zakaz udzielania pomocy publicznej jako niezgodnej z rynkiem wewnętrznym (art. 107 ust. 1 TFUE)
- Pomoc dopuszczalna wprost na podstawie art. 107 ust. 2 TFUE:
 - pomoc o charakterze socjalnym dla indywidualnych konsumentów, o ile przyznawana bez dyskryminacji związanej z pochodzeniem produktów
 - pomoc mająca na celu naprawienie szkód spowodowanych klęskami żywiołowymi lub innymi zdarzeniami nadzwyczajnymi
- Pomoc, która **może** zostać uznana za zgodną ze wspólnym rynkiem (dopuszczalną), wskazana w art. 107 ust. 3 TFUE:
 - pomoc regionalna
 - pomoc mająca na celu ułatwienie rozwoju niektórych działań gospodarczych (pomoc horyzontalna)
 - pomoc na realizację ważnych projektów o ogólnoeuropejskim znaczeniu lub zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego
 - pomoc na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego
 - inne kategorie pomocy określone decyzją Rady UE na wniosek KE

Pomoc dopuszczalna - przeznaczenia

- **Pomoc regionalna**
 - Pomoc mająca na celu przyspieszenie rozwoju naj słabiej rozwiniętych regionów poprzez wspieranie nowych inwestycji i tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nowymi inwestycjami, w wyjątkowych przypadkach poprzez przyznanie pomocy operacyjnej
- **Pomoc horyzontalna**
 - Pomoc na ułatwianie rozwoju niektórych działań gospodarczych; kierowana do wszystkich przedsiębiorców, niezależnie od miejsca prowadzenia działalności oraz sektora gospodarki, w celu rozwiązania określonego problemu (np. na ratowanie i restrukturyzację zagrożonych przedsiębiorstw, na badania i rozwój, na szkolenia, na ochronę środowiska)
- **Pomoc sektorowa**
 - Pomoc skierowana wyłącznie do przedsiębiorców z konkretnego sektora gospodarczego (np. z sektora transportu), jak również w sektorach wrażliwych: przemysł węglowy, hutnictwo żelaza i stali, przemysł stoczniowy
- **Pomoc na usługi w ogólnym interesie gospodarczym**
 - Np. transport publiczny, zaopatrzenie w wodę, mieszkalnictwo, oświata, kultura fizyczna i rekreacja

Nadzór KE nad pomocą publiczną

- KE decyduje czy planowana pomoc publiczna jest zgodna z rynkiem wewnętrznym – wymóg **notyfikacji**
- KE może:
 - wszcząć postępowanie w przypadku wątpliwości co do wystąpienia pomocy publicznej/zgodności danego środka pomocowego (na podstawie własnych informacji lub skargi)
 - żądać od państw członkowskich lub przedsiębiorstw wszelkich informacji wymaganych do oceny danego środka pomocowego
 - nakazać państwu członkowskiemu zawieszenie udzielania lub tymczasową windykację pomocy do czasu podjęcia przez KE decyzji w sprawie jej zgodności z rynkiem wewnętrznym
 - przeprowadzić kontrolę na miejscu u przedsiębiorcy
- KE nakazuje windykację pomocy niezgodnej z rynkiem wewnętrznym lub wykorzystanej niezgodnie z przeznaczeniem
- Państwa członkowskie mają obowiązek przedkładania KE rocznych raportów o udzielonej pomocy

Notyfikacja

- Notyfikacja jest to przekazanie przez państwo członkowskie do KE projektu programu pomocowego, projektu pomocy indywidualnej lub projektu pomocy indywidualnej na restrukturyzację wraz z informacjami niezbędnymi dla oceny zgodności pomocy publicznej z rynkiem wewnętrznym
- **Program pomocowy** – akt normatywny (ustawa, rozporządzenie) o charakterze generalnym i abstrakcyjnym, na podstawie którego udzielana jest pomoc konkretnym przedsiębiorcom (w drodze indywidualnych decyzji/umów), określający warunki i procedury udzielania pomocy
- **Pomoc indywidualna** – pomoc dla konkretnego przedsiębiorcy udzielana poza programami pomocowymi lub pomoc udzielana na podstawie zaakceptowanego przez KE programu pomocowego, jednak podlegająca, zgodnie z postanowieniami programu, indywidualnej notyfikacji
- Państwo członkowskie nie może udzielić pomocy przed wydaniem przez KE decyzji zezwalającej na taką pomoc lub do czasu uznania takiej decyzji za podjętą !

Notyfikacja – możliwe decyzje KE

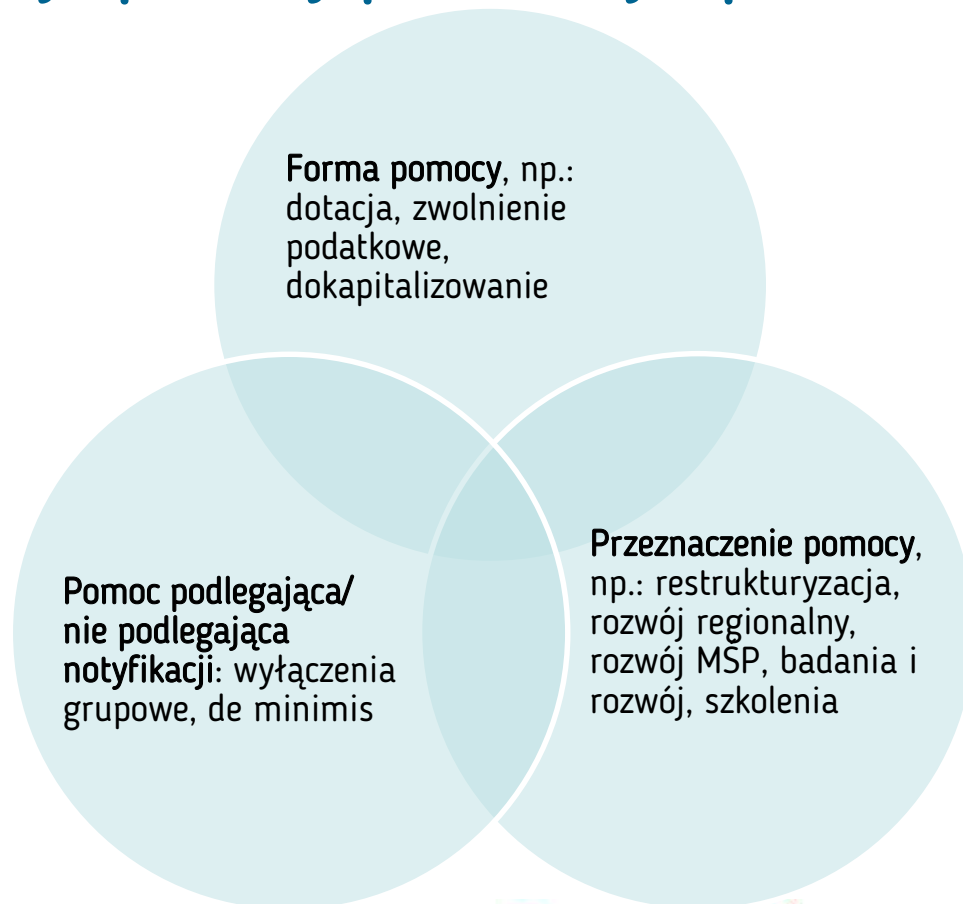
- **Badanie wstępne**
 - notyfikowany środek nie stanowi pomocy publicznej
 - decyzja o niewnoszeniu zastrzeżeń - KE nie ma żadnych wątpliwości co do zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym
 - decyzja o wszczęciu formalnej procedury dochodzenia - KE ma wątpliwości co do zgodności pomocy z rynkiem wewnętrznym
 - „milcząca” akceptacja pomocy - jeżeli KE nie wyda decyzji w terminie 2 m-cy od otrzymania od państwa członkowskiego kompletnego zgłoszenia
- **Procedura formalnego dochodzenia**
 - notyfikowany środek nie stanowi pomocy publicznej
 - decyzja pozytywna - pomoc jest zgodna z rynkiem wewnętrznym
 - decyzja warunkowa - decyzja pozytywna zawierająca dodatkowe warunki, na jakich pomoc może być uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym/ustanawiająca obowiązki umożliwiające monitorowanie zgodności pomocy z decyzją
 - decyzja negatywna - pomoc nie jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i nie może zostać wprowadzona w życie

Wyłączenia z obowiązku notyfikacji

Pomoc objęta wyłączeniami grupowymi

- Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
 - pomoc regionalna
 - pomoc dla MŚP: inwestycyjna, na usługi doradcze, udział w targach, dostęp MŚP do finansowania
 - pomoc na ochronę środowiska naturalnego
 - pomoc na badania, rozwój oraz innowacje
 - pomoc szkoleniowa
 - pomoc na rekrutację i zatrudnienie pracowników znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji i pracowników niepełnosprawnych
 - pomoc na kulturę i zachowanie dziedzictwa kulturowego
 - pomoc na infrastrukturę: szerokopasmową, sportową i rekreacyjną, lokalną
 - pomoc na rzecz: regionalnych portów lotniczych i portów morskich
- **Pomoc de minimis**
- Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis

Klasyfikacja pomocy publicznej – podsumowanie



System prawa pomocy publicznej

TFUE artykuły 107 - 109

UE

- Regulacje określające warunki dopuszczalności poszczególnych rodzajów pomocy oraz kategorie pomocy wyłączone z obowiązku notyfikacji (rozporządzenia, wytyczne, komunikaty, zawiadomienia, zalecenia), np.:
 - Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu
- Przepisy proceduralne regulujące postępowanie przed KE (notyfikacja, postępowanie dot. pomocy niezgodnej z prawem, zwrot pomocy, monitorowanie pomocy):
 - Rozporządzenie Rady (UE) 2015/1589 z dnia 13 lipca 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady stosowania art. 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (tekst jednolity) wraz z rozporządzeniami wykonawczymi

Polska

- Krajowe podstawy udzielania pomocy określające zasady przyznawania konkretnych instrumentów pomocowych (ustawy, rozporządzenia, akty prawa miejscowego), np.:
 - Rozporządzenie Ministra Infrastruktury i Rozwoju z dnia 10 lipca 2015 r. w sprawie udzielania przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości pomocy finansowej w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój 2014-2020
- Przepisy proceduralne (przygotowanie do notyfikacji, reprezentacja przed sądami europejskimi, zwrot pomocy, monitorowanie pomocy - poziom krajowy):
 - Ustawa z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej wraz z rozporządzeniami wykonawczymi

Ustawa o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej

- Ustawa określa zasady postępowania w sprawach dotyczących pomocy publicznej **na poziomie krajowym**, w tym:
 - postępowanie w sprawie przygotowania do notyfikacji
 - zasady współpracy Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów/ministra właściwego ds. rolnictwa (w przypadku pomocy w rolnictwie lub rybołówstwie) z podmiotami opracowującymi programy pomocowe, podmiotami udzielającymi pomocy, podmiotami ubiegającymi się o pomoc oraz beneficjentami pomocy
 - zasady reprezentowania Polski przed KE, Trybunałem Sprawiedliwości i Sądem Pierwszej Instancji
 - zasady i tryb zwrotu pomocy publicznej w przypadku wydania przez KE decyzji o zwrocie
 - zasady monitorowania pomocy publicznej
- Prezes UOKiK jedynie **opiniuje** projekty programów pomocowych oraz pomocy indywidualnej – o zgodności z rynkiem wewnętrznym decyduje **KE !**

Podstawowe definicje

- Koszty kwalifikujące się do objęcia pomocą
- Koszty realizacji danego projektu kwalifikujące się do sfinansowania z pomocy publicznej; określone są one indywidualnie dla danego przeznaczenia pomocy, np. przy pomocy regionalnej są to koszty nowej inwestycji (spełniające określone warunki) lub dwuletnie koszty pracy nowo zatrudnionych pracowników
- **Wielkość pomocy publicznej**
- **Wartość pomocy** wyrażona w kwocie pieniężnej lub **intensywność pomocy**, tj. wyrażony procentowo stosunek wartości pomocy w stosunku do kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą
- Wartość pomocy udzielonej w formie innej niż dotacja ustala się poprzez obliczenie **ekwiwalentu dotacji brutto – EDB**, czyli obliczenie kwoty pomocy, którą otrzymałby beneficjent pomocy lub podmiot ubiegający się o pomoc, gdyby uzyskał pomoc w formie dotacji, bez uwzględnienia opodatkowania podatkiem dochodowym
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowego sposobu obliczania wartości pomocy publicznej udzielanej w różnych formach

Podstawowe definicje

- Dzień udzielenia pomocy
- Dzień, w którym podmiot ubiegający się o pomoc publiczną **nabył prawo do otrzymania tej pomocy**, a w przypadku gdy udzielenie pomocy w formie ulgi podatkowej następuje na podstawie aktu normatywnego, bez wymogu wydania decyzji:
 - dzień, w którym zgodnie z odrębnymi przepisami upływa termin złożenia deklaracji albo innego dokumentu określającego wartość pomocy
 - dzień, w którym zgodnie z odrębnymi przepisami upływa termin złożenia zeznania rocznego – w przypadku udzielenia pomocy w formie ulgi w podatku dochodowym
 - dzień faktycznego przysporzenia korzyści finansowych – w przypadku braku obowiązku złożenia deklaracji albo innego dokumentu określającego wartość pomocy – chyba że przepisy odrębne stanowią inaczej
- Dzień udzielenia pomocy nie jest tożsamy z dniem (faktycznego) otrzymania pomocy !

Podstawowe definicje

- Mapa pomocy regionalnej
- Określa maksymalną dopuszczalną intensywność pomocy regionalnej, czyli pomocy na nowe inwestycje lub tworzenie nowych miejsc pracy związanych z nowymi inwestycjami, jaka może zostać przyznana na terenie danego województwa (podregionu, w przypadku województwa mazowieckiego). W zależności od lokalizacji planowanej inwestycji, intensywność pomocy waha się od 10% (Warszawa) do 50% (województwa Polski Wschodniej)
- Maksymalna wartość pomocy dla danego projektu inwestycyjnego obliczana jest jako iloczyn maksymalnej intensywności pomocy dla regionu, w którym zlokalizowany ma być projekt oraz kwoty kosztów kwalifikowanych projektu
- Dla MŚP podstawowe intensywności pomocy są wyższe niż dla dużych przedsiębiorstw, tj. podwyższone o 10 punktów procentowych brutto w przypadku średnich przedsiębiorców oraz o 20 punktów procentowych brutto w przypadku małych przedsiębiorców w stosunku do intensywności podstawowych
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 czerwca 2014 r. w sprawie ustalenia mapy pomocy regionalnej na lata 2014–2020

Definicja MŚP

- Załącznik I do Rozporządzenia Komisji (UE) Nr 651/2014 (rozporządzenie dotyczące wyłączeń grupowych)

Pułapy zatrudnienia i pułapy finansowe

Przedsiębiorstwo	Liczba pracowników (RJP)	Obrót roczny	LUB	Całkowity bilans roczny
Mikro	< 10	≤ 2 mln EUR		≤ 2 mln EUR
Małe	< 50	≤ 10 mln EUR		≤ 10 mln EUR
Średnie	< 250	≤ 50 mln EUR		≤ 43 mln EUR

Definicja MŚP

- Pułapy zatrudnienia i pułapy finansowe
- Pułap zatrudnienia jest „obowiązkowy”, w przypadku pułapów finansowych wystarczy, że spełniony (nie przekroczony) będzie tylko jeden z nich
- Obrót oblicza się bez uwzględnienia VAT i innych podatków pośrednich
- Liczba zatrudnionych wyrażana jest w rocznych jednostkach pracy (RJP) i obejmuje: pracowników, osoby wykonujące pracę dla przedsiębiorstwa traktowane jak pracownicy na mocy prawa krajowego, właścicieli – kierowników, wspólników prowadzących regularną działalność w przedsiębiorstwie i czerpiących z niego zyski
- Przy ustalaniu pułapu zatrudnienia i pułapów finansowych bierze się pod uwagę dane dot. ostatniego zatwierdzonego okresu obrachunkowego, obliczane w skali rocznej. W przypadku nowo utworzonych przedsiębiorstw bierze się pod uwagę szacunki dokonane w dobrej wierze w trakcie roku obrotowego
- Jeżeli przedsiębiorstwo przekroczyło lub spadło poniżej pułapów zatrudnienia lub finansowych w trakcie danego roku obrotowego, utrata lub uzyskanie statusu danej kategorii MŚP następuje tylko wtedy, gdy zjawisko to powtórzy się w ciągu dwóch kolejnych okresów obrachunkowych

Definicja MŚP

- Jeżeli dane przedsiębiorstwo nie jest przedsiębiorstwem samodzielnym, w celu ustalenia statusu MŚP należy do danych tego przedsiębiorstwa dodać:
- dane **przedsiębiorstw powiązanych** (powiększone o dane ewentualnych dalszych przedsiębiorstw powiązanych z nimi na zasadzie łańcuchowej oraz dane przedsiębiorstw partnerskich bezpośrednio niższego lub wyższego szczebla w stosunku do takiego przedsiębiorstwa powiązanego, proporcjonalnie do wielkości udziałów, z których wynika relacja partnerstwa) - **w całości** (w 100%)
oraz
- dane **przedsiębiorstw partnerskich** (powiększone o dane ewentualnych przedsiębiorstw z nimi powiązanych) - **proporcjonalnie** do wielkości udziałów, z których wynika relacja partnerstwa

Definicja MŚP

- Przedsiębiorstwa powiązane
- Sytuacja gdy jedno **przedsiębiorstwo kontroluje (bezpośrednio lub pośrednio) większość głosów (50% +1 głos) w innym przedsiębiorstwie lub wywiera na to przedsiębiorstwo dominujący wpływ** na innej podstawie (np. relacja spółka matka – spółka córka):
 - przedsiębiorstwo ma większość praw głosu w innym przedsiębiorstwie w roli udziałowca/akcjonariusza lub członka
 - przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa
 - przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniami w jego statucie lub umowie spółki
 - przedsiębiorstwo będące udziałowcem/akcjonariuszem lub członkiem innego przedsiębiorstwa kontroluje samodzielnie, na mocy umowy z innymi udziałowcami/akcjonariuszami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu udziałowców/akcjonariuszy lub członków w tym przedsiębiorstwie
- Przedsiębiorstwa powiązane w wyżej wskazany sposób **za pośrednictwem co najmniej jednego przedsiębiorstwa lub jednego z inwestorów** wskazanych w art. 3 ust. 2 Załącznika

Definicja MŚP

- Przedsiębiorstwa powiązane
- Przedsiębiorstwa powiązane w wyżej wskazany sposób **za pośrednictwem osoby fizycznej lub grupy osób fizycznych działających wspólnie, o ile prowadzą one swoją działalność lub część działalności na tym samym rynku właściwym lub rynkach pokrewnych** (rynek dla danego produktu lub usługi znajdujący się bezpośrednio na wyższym lub niższym szczeblu rynku w stosunku do rynku właściwego)
- Osoba fizyczna lub grupa osób fizycznych działających wspólnie wywiera dominujący wpływ na przedsiębiorstwa działające na tym samym rynku właściwym lub rynkach pokrewnych, w szczególności poprzez posiadanie większości praw głosu, pełnienie funkcji organu uprawnionego do samodzielnej reprezentacji oraz inne relacje np. rodzinne
- Grupa osób fizycznych działających wspólnie: relacje rodzinne albo kontrolowanie wielu przedsiębiorstw przez te same osoby fizyczne

Definicja MŚP

- Przedsiębiorstwa partnerskie
- Przedsiębiorstwa, które nie spełniają przesłanek przedsiębiorstw powiązanych, między którymi istnieją następujące związki: **przedsiębiorstwo (wyższego szczebla) posiada, samodzielnie lub wspólnie z co najmniej jednym przedsiębiorstwem powiązaniem co najmniej 25% kapitału innego przedsiębiorstwa (niższego szczebla) lub 25% praw głosu w takim przedsiębiorstwie**
- Wyjątek dotyczy inwestorów wskazanych w art. 3 ust. 2 Załącznika – przedsiębiorstwo zachowuje status samodzielnego, nawet jeżeli posiadają oni w tym przedsiębiorstwie więcej niż 25%, pod warunkiem, że nie są z nim powiązani indywidualnie ani wspólnie
- Relacja partnerstwa nie występuje za pośrednictwem innych przedsiębiorstw lub osób fizycznych !
- Jeśli co najmniej 25% udziałów lub praw głosu w przedsiębiorstwie kontroluje bezpośrednio co najmniej jeden organ państwowy, nie może ono zostać uznane za MŚP

Najczęściej spotykane instrumenty pomocowe

- Pomoc finansowana z funduszy UE udzielana w ramach krajowych i regionalnych Programów Operacyjnych (różne przeznaczenia i formy pomocy – dotacje inwestycyjne, pomoc na szkolenia, usługi doradcze, innowacje, rozwój start-up’ów)
- Zwolnienia z podatku dochodowego dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje udzielane w specjalnych strefach ekonomicznych, począwszy od 2018 r. na terenie całego kraju w ramach Polskiej Strefy Inwestycji (pomoc regionalna)
- Lokalne zwolnienia z podatku od nieruchomości dla przedsiębiorców realizujących nowe inwestycje wprowadzane na podstawie uchwał rad gmin (pomoc regionalna albo de minimis)
- Pomoc udzielana przez starostów (PUP) w ramach instrumentów rynku pracy na podstawie ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (refundacje, pożyczki – pomoc de minimis)
- Ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych udzielane na podstawie Ordynacji podatkowej (odroczenie terminu płatności, rozłożenie na raty, umorzenie)

Źródła informacji na temat pomocy publicznej

- Strona internetowa KE
<http://ec.europa.eu/competition/>
- Strona internetowa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów
https://www.uokik.gov.pl/pomoc_publiczna.php
- System Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej (SUDOP)
<https://sudop.uokik.gov.pl/home>
- Informacje o: wdrażanych środkach pomocowych, pomocy udzielonej w ramach środków pomocowych, oraz **wszelkiej pomocy publicznej i pomocy de minimis udzielonej danemu beneficjentowi**

POMOC DE MINIMIS

Istota pomocy de minimis

- Szczególny rodzaj wsparcia publicznego, w odniesieniu do którego przyjęto, że **ze względu na małą wartość nie powoduje ono zakłócenia konkurencji w wymiarze unijnym** – de facto nie stanowi pomocy publicznej w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, a tym samym nie podlega obowiązkowi notyfikacji Komisji Europejskiej
 - Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 1407/2013 z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis
 - Rozporządzenie Komisji (UE) Nr 360/2012 z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie stosowania art. 107 i 108 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej do pomocy de minimis przyznawanej przedsiębiorstwom wykonującym usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym
 - Odrębne rozporządzenia KE dla pomocy de minimis w sektorze rolnym w odniesieniu do produkcji podstawowej produktów rolnych oraz w sektorze rybołówstwa i akwakultury

Pułapy pomocy de minimis

- Pułapy pomocy de minimis odnoszą się do pomocy udzielonej przez państwo członkowskie jednemu przedsiębiorstwu w okresie trzech lat podatkowych
- Pułap ogólny
200 tys. EUR
- Sektor transportu drogowego towarów
100 tys. EUR
- Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym
500 tys. EUR
- Równowartość pomocy w EUR ustala się według średniego kursu walut obcych ogłaszanego przez NBP, obowiązującego w dniu udzielenia pomocy

Ustalanie limitu dostępnej pomocy de minimis

- Aby określić limit dostępnej pomocy de minimis, należy zsumować wartość pomocy de minimis (EDB) **przyznanej** w bieżącym roku podatkowym z wartościami pomocy de minimis przyznanej w dwóch poprzednich latach podatkowych i tak obliczoną sumę odjąć od właściwego pułapu pomocy (200, 100 tys. EUR)
- Pod uwagę bierze się pomoc **przyznaną**, w danym okresie, tj. pomoc, do której przedsiębiorca uzyskał prawo, niezależnie od daty faktycznej wypłaty tej pomocy
- Dostępny limit odnosi się do **jednego przedsiębiorstwa** w rozumieniu Rozporządzenia 1407/2013

Definicja „jednego przedsiębiorstwa”

- Dla celów pomocy de minimis „jedno przedsiębiorstwo” obejmuje **wszystkie jednostki gospodarcze (przedsiębiorstwa), które są powiązane ze sobą bezpośrednio albo za pośrednictwem jednego lub kilku innych przedsiębiorstw** co najmniej jedną z następujących relacji:
- jedno przedsiębiorstwo posiada w drugim przedsiębiorstwie większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków
- jedno przedsiębiorstwo ma prawo wyznaczyć lub odwołać większość członków organu administracyjnego, zarządzającego lub nadzorczego innego przedsiębiorstwa
- jedno przedsiębiorstwo ma prawo wywierać dominujący wpływ na inne przedsiębiorstwo zgodnie z umową zawartą z tym przedsiębiorstwem lub postanowieniami w jej akcie założycielskim lub umowie spółki
- jedno przedsiębiorstwo, które jest akcjonariuszem, wspólnikiem lub członkiem w innym przedsiębiorstwie, samodzielnie kontroluje, zgodnie z porozumieniem z innymi akcjonariuszami, wspólnikami lub członkami tego przedsiębiorstwa, większość praw głosu akcjonariuszy, wspólników lub członków tego przedsiębiorstwa

Definicja „jednego przedsiębiorstwa”

„jedno przedsiębiorstwo” dla celów de minimis

≠

powiązania brane pod uwagę przy ustalaniu statusu MŚP

- Nie uwzględnia się powiązań poprzez osoby fizyczne
- Bierze się pod uwagę jedynie przedsiębiorstwa powiązane z danego państwa członkowskiego („całkowita kwota pomocy przyznanej przez **państwo członkowskie** nie może przekroczyć...”) – nie mają znaczenia powiązania z podmiotami zagranicznymi
- Przedsiębiorstwa związane z tym samym organem publicznym lub tymi samymi organami publicznymi, nie są traktowane jako powiązane (wchodzące w skład „jednego przedsiębiorstwa”)

Kumulacja pomocy de minimis

- Pomoc de minimis udzielaną na podstawie Rozporządzenia Nr 1407/2013 można łączyć z:
- pomocą de minimis:
- na UOIG (Rozporządzenie Nr 360/2012) - do pułapu **500 tys. EUR**
- w rolnictwie i rybołówstwie - do pułapu **200 tys. EUR**
 - konieczność zapewnienia rozdzielności księgowej obu rodzajów działalności
- każdą inną pomocą publiczną (nie de minimis) otrzymaną w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikowanych
 - do pułapu wynikającego z maksymalnego poziomu intensywności pomocy lub wielkości pomocy ustalonych dla tego rodzaju pomocy w rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych lub w decyzji KE

Kumulacja pomocy de minimis

- Pomoc de minimis której nie przyznano w odniesieniu do konkretnych kosztów kwalifikowanych lub której nie można przypisać do takich kosztów, nie kumuluje się z pomocą przyznaną w ramach wyłączeń grupowych lub na podstawie decyzji KE – można udzielać jej do właściwego pułapu de minimis
- Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność zarówno w zakresie transportu drogowego towarów, jak i inną działalność, do której ma zastosowani pułap ogólny – 200 tys. EUR, to stosuje się pułap ogólny, pod warunkiem zapewnienia, że korzyść dotycząca działalności w zakresie transportu nie przekroczy pułapu 100 tys. EUR, a pomoc nie będzie wykorzystywana na nabycie pojazdów przeznaczonych do transportu towarów

Połączenia, przejęcia i podziały przedsiębiorstw

- W przypadku **połączenia** lub przejęcia, dla ustalenia limitu pomocy de minimis przysługującego nowemu przedsiębiorstwu lub przedsiębiorstwu przejmującemu, bierze się pod uwagę wszelką wcześniejszą pomoc de minimis przyznaną któremukolwiek z łączących się przedsiębiorstw – nawet jednak, jeżeli tak zsumowana pomoc przekracza dopuszczalny pułap, pozostaje ona zgodna z prawem (nie ma konieczności zwrotu „nadwyżki”)
- W przypadku **podziału**, pomoc de minimis przyznaną przed podziałem przydziela się temu przedsiębiorstwu powstałemu w wyniku podziału, które z niej skorzystało – jeżeli jest to niemożliwe, przydziela się proporcjonalnie na podstawie wartości księgowej kapitału podstawowego nowo utworzonych przedsiębiorstw według stanu na dzień podziału

Aspekty proceduralne

- Obowiązki podmiotów udzielających pomocy de minimis
- Wydawanie beneficjentom zaświadczeń o pomocy de minimis wg wzoru określonego w rozporządzeniu
 - Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy de minimis i pomocy de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie

https://www.uokik.gov.pl/wzory_formularzy_pomocy_de_minimis.php

- Przekazywanie do UOKIK danych o udzielonej pomocy de minimis z wykorzystaniem aplikacji SHRIMP (System Harmonogramowania, Rejestracji i Monitorowania Pomocy Publicznej) w terminie 7 dni od dnia jej udzielenia

Aspekty proceduralne

- **Obowiązki przedsiębiorcy ubiegającego się o pomoc de minimis:**
- Obowiązek przedstawienia wszystkich zaświadczeń jakie otrzymał w roku (podatkowym), w którym ubiega się o pomoc oraz w ciągu 2 lat albo oświadczenia o wielkości pomocy otrzymanej w tym okresie, albo oświadczenia o nieotrzymaniu takiej pomocy
- Obowiązek przedstawienia informacji niezbędnych do udzielenia pomocy de minimis, dotyczących w szczególności wnioskodawcy i prowadzonej przez niego działalności gospodarczej oraz wielkości i przeznaczenia pomocy otrzymanej w odniesieniu do tych samych kosztów kwalifikujących się do objęcia pomocą, na pokrycie których ma być przeznaczona pomoc de minimis
 - na formularzu wg wzoru określonego w rozporządzeniu:
- **Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 marca 2010 r. w sprawie zakresu informacji przedstawianych przez podmiot ubiegający się o pomoc de minimis**
https://www.uokik.gov.pl/wzory_formularzy_pomocy_de_minimis.php
- Do czasu przekazania ww. zaświadczeń, oświadczeń lub informacji, pomoc nie może zostać udzielona !

Aspekty proceduralne

- Obowiązki przedsiębiorcy otrzymującego pomoc de minimis
- Konieczność monitorowania pułapu otrzymanej pomocy de minimis
- Zbieranie i przechowywanie otrzymanych zaświadczeń o pomocy de minimis
- Dane z Systemu Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej (SUDOP) mają charakter wyłącznie pomocniczy, nie zastępują zaświadczeń lub oświadczeń o otrzymanej pomocy!
- Rekomendacja wdrożenia w przedsiębiorstwie odpowiednich procedur

Ryzyka związane z pomocą publiczną

Ryzyka związane z pomocą publiczną

- Konsekwencją nieprawidłowości przy udzielaniu lub korzystaniu z pomocy publicznej może być:
- nałożenie na beneficjenta obowiązku zwrotu pomocy (decyzja KE lub zwrot na podstawie przepisów krajowych)
- odpowiedzialność karna/karno-skarbowa
- Ryzyko pomocowe występuje w przypadku:
- otrzymania wsparcia stanowiącego nielegalną pomoc publiczną
- naruszenia warunków udzielania danego rodzaju pomocy
- realizacji transakcji fuzji i przejęć
- Ryzyko zwrotu pomocy publicznej może zmaterializować się w długim okresie czasu po udzieleniu pomocy !

Błędy najczęściej popełniane przez beneficjentów

- Błędna kwalifikacja statusu MŚP, w szczególności poprzez nieuwzględnienie powiązań osobowych
- Naruszenie „efektu zachęty”
- Nieprawidłowości przy stosowaniu procedur wyboru wykonawców/dostawców w projektach finansowanych z funduszy UE (zasada konkurencyjności)

Agata Kudelska

Departament Wsparcia Przedsiębiorczości PARP
agata_kudelska@parp.gov.pl

Zapraszam do zadawania pytań dotyczących pomocy publicznej oraz innych kwestii prawnych związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej na wspólnym rynku UE poprzez formularz kontaktowy zamieszczony na stronie internetowej ośrodka EEN działającego przy PARP:

<https://www.een.org.pl/een/bezplatne-porady-naszyc-ekspertow>